

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. liepos 28 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės (kolegijos pirmininkė), Aleno Piesliako ir Jūratės Varanauskaitės, susipažinusi su 2023 m. liepos 10 d. paduotu **ieškovo E. L.** kasaciniu skundu dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. balandžio 18 d. nutarties peržiūrėjimo

nustatė:

Lietuvos apeliacinis teismas 2023 m. balandžio 18 d. nutartimi paliko nepakeistą Vilniaus apygardos teismo 2023 m. sausio 9 d. sprendimą. Šiuo sprendimu Vilniaus apygardos teismas netenkino ieškovo reikalavimų pripažinti neteisėtais, negaliojančiais ir panaikinti: 1) Lietuvos Respublikos Prezidento 2019 m. liepos 30 d. dekretą Nr. 1K-25, kuriuo kreiptasi į Teisėjų tarybą prašant patarti dėl teikimo Lietuvos Respublikos Seimui atleisti ieškovo iš Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo pareigų, savo poelgiu pažėmus teisėjo vardą; 2) Teisėjų tarybos 2019 m. rugpjūčio 9 d. nutarimą Nr. 13P-144-(7.1.2), kuriuo patarta Lietuvos Respublikos Prezidentui teikti Lietuvos Respublikos Seimui atleisti ieškovo iš Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo pareigų, savo poelgiu pažėmus teisėjo vardą; 3) Lietuvos Respublikos Prezidento 2019 m. rugpjūčio 16 d. dekretą Nr. 1K-45, kuriuo pateikta Lietuvos Respublikos Seimui atleisti ieškovo iš Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo pareigų, savo poelgiu pažėmus teisėjo vardą; 4) Lietuvos Respublikos Seimo 2019 m. rugsėjo 24 d. nutarimą Nr. XIII-2436, kuriuo ieškovas atleistas iš Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo pareigų, savo poelgiu pažėmus teisėjo vardą.

Kasaciniu skundu ieškovas prašo panaikinti Vilniaus apygardos teismo 2023 m. sausio 9 d. sprendimą ir Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. balandžio 18 d. nutartį ir priimti naują sprendimą – ieškinį patenkinti. Kasacinis skundas grindžiamas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 346 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais kasacijos pagrindais.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš CPK 346 straipsnio 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų (CPK 346 straipsnio 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais (CPK 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas). CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, kad kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui. Taigi, kasacinis skundas gali būti priimtas tik tuo atveju, jeigu jame nurodytas bent vienas kasacijos pagrindas, nustatytas CPK 346 straipsnyje, taip pat nurodyti išsamūs teisiniai argumentai, patvirtinantys nurodyto kasacijos pagrindo buvimą (CPK 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas).

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialiosios ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą, ir argumentuoti pagrįsti, kad šis teisės pažeidimas turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, taip pat kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui. Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą byloje, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, ir argumentuoti pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskūstuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Ieškovas kasaciniame skunde nurodė šiuos argumentus:

1) teismas pažeidė įrodymų tyrimo ir vertinimo taisyklas, paneigė ieškovo teisę į gynybą ir tinkamą drausminės atsakomybės procesą, nukrypo nuo kasacinio teismo praktikos, pažeidė teisėjo nepriklausomumo principą;

2) teismas ir Teisėjų taryba, vertindami poelgių, kuriuo buvo pažėmus teisėjo vardą, turinį (drausminio nusizengimo sudėtį), turi remtis patikimais, objektyviais ir įrodytais faktais, o ne subjektyviu abstrakcijomis grindžiamu įrodymų viseto vertinimu ir prarasto pasitikėjimo konstatavimu. Teismas iš esmės pritarė Teisėjų tarybos nutarime nurodytiems ieškovo poelgiams, nors tai buvo be jokio savarankiško įrodymų tyrimo pakartoti Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros pareikšti kaltinimai, kurie, pagal turinį yra ne tik etikos (drausmės) pažeidimai, bet nusikalstamos veikos požymiai. Byloje nėra nė vieno realaus fakto, fiksuoto ikiteisminio tyrimo medžiagoje, kuris patvirtintų, kad ieškovas atliko nurodytus veiksmus;

3) kasacinio teismo nutartyje byloje Nr. 3K-3-85/2014 suformuluota taisyklė, reikalaujanti nustatyti, ar yra pakankamas pagrindas nepasitikėti teisėju, formuoja teismų praktiką, kuri iš esmės paneigia teisingo ir nepriklausomo teismo principus, leidžia politizuoti teismų sistemą ir nereikalauja Teisėjų tarybos nustatyti, ar teisėjo poelgis vyko realybėje. Teismas šį įrodinėjimo standartą taikė taip, kad pagal jį ne tiek svarbu, ar poelgis buvo realybėje, kiek svarbu, ar egzistuoja pakankama abejonė, kad teisėju negalima pasitikėti. Tiek Teisėjų taryba, tiek ir teismas turėjo remdamiesi objektyviais ir patikimais duomenimis nustatyti poelgi (veiksmą), teisėjo vardo pažėminimo sudėtį, o ne vien tik įsitikinti, ar yra pagrindas nepasitikėti teisėju ir to pakanka konstatuoti teisėjo vardo pažėminimą;

4) teismas leido Teisėjų tarybai nukrypti nuo teisės aktuose nustatyto teismų savivaldos organizacinio savarankiškumo principo, todėl pažeidė ieškovo teisę į tinkamą drausminės atsakomybės procesą. Teisėjų taryba neatliko pakankamo savarankiško įrodymų vertinimo, o rėmėsi kitos institucijos apibendrintomis išvadomis. Teisėjų taryba pažeidė ieškovo teisę į gynybą. Bylos nagrinėjimo metu ji pripažino, kad apribojo ieškovui teisę susipažinti su ikiteisminio tyrimo bylos duomenimis, nes šie duomenys nebuvo išsuptinti. Atsakovė nurodė, kad ieškovas atsisakė teikti paaiškinimus ir nereikšė nušalinimų, tačiau byloje nėra pateiktas protokolai, kuriame būtų fiksuota, kad ieškovui buvo išaiškintos procesinės teisės, jomis leista realiai pasinaudoti, o jis atsisakė. Teisėjų taryba pakeitė savo poziciją dėl leidimo susipažinti su įrodymais, nes rašte generaliniam prokurorui ji buvo nurodžiusi, kad su medžiaga turės būti supažindinti tiek teisėjai, kurių atleidimo klausimas bus svarstomas, tiek ir jų gynėjai;

5) įstatymuose ir teismų praktikoje aiškiai nustatyta veiksmų seka, kuri turi būti atlikta norint panaudoti surinktą informaciją apie korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas tiriant drausminį nusizengimą: pirmiau informacija išsaptinama, o po to – panaudojama. Jeigu įrodymų negalima

išslaptinti, nes ikiteisminį tyrimą atliekanti institucija atsisako tai padaryti, procesas turi būti arba stabdomas iki tol, kai šie duomenys taps prieinami, arba atsisakoma juos priimti ir jais vadovautis. Teisėjų taryba, vertindama ikiteisminio tyrimo duomenis, net nepatikrino aplinkybės dėl ikiteisminio tyrimo duomenų surinkimo teisėtumo. Lietuvos Respublikos teismų įstatyme nėra numatyta, kad atleidžiant iš teisėjo pareigų pagal šio įstatymo 90 straipsnio 1 dalies 5 punktą gali būti naudojamos kriminalinės žvalgybos ir procesinės prievartos priemonės.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamo teismo procesinio sprendimo motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, vertina, kad kasaciniame skunde nekeliamas teisės klausimų, atitinkančių CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Pažymėtina, kad kasaciniame skunde nepakanka nurodyti tik byloje keliamą teisės klausimą, tačiau yra reikalinga pagrįsti ypatingą jo svarbą vienodam teisės aiškinimui ir taikymui. Tačiau kasacinio skundo argumentai nepagrindžia, kad teismai netinkamai aiškino ir taikė skunde nurodytas teisės normas, kad toks šių normų aiškinimas turi esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui ir galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo priėmimui (CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punktas). Kasacinio skundo argumentais taip pat nepagrindžiamas nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos bei CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto kasacijos pagrindo egzistavimas. Įvertinus kasacinio skundo turinį, matyti, kad jis yra iš esmės grindžiamas faktinių aplinkybių vertinimu, o ne pirmiau minėtais bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindais.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu CPK 346 straipsnio ir 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti (CPK 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktai).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais, 4 dalimi,

n u t a r i a :

Atsisakyti priimti kasacinį skundą ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.
Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai Goda Ambrasaitė-Balynienė

Alenas Piesliakas

Jūratė Varanaukaitė